

REDACTIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 2:50; pe 1 lună fl. 1.

N-rii de Duminecă pe
an fl. 2.—

Pentru România și străinătate
pe an 40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

INSERTIUNILE:

ac și șir garnind: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia-ora 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte.

Scrisori nerancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Anul II.

Număr de Duminecă

Nr. 7.

O NAȚIUNE MARE.

(L-u) Afacerea ovreiască nu este o afacere confesională ci națională... aceasta este credința în Franța, care a versat singură mai mult sânge pentru libertatea omenească, decât au versat celelalte popoare toate împreună.

Câte mișelii au trebuit să facă Ovreii din Franța, până-ce generosul popor să ajungă la asemenea credință, mai bine vom putea să judecăm urmând cu luarea aminte procesul Zola.

Douăzeci și șapte ofițeri, generali și coloneli, au aflat pe căpitanul Dreyfuss vinovat. El săvârșise păcatul cel mai greu: vînzarea de țară! 'i-s-a dat pedeapsă cuvenită.

Osânditul era însă milionar și înruștit cu alte familii ovreiești milionare.

Sunt trei ani de atunci. Și numai o minte ovreiască e în stare să nascocască câte s'au nascocit pentru-ca ovreii Dreyfuss să fie înfațșat ca nevinovat. În planul de scăpare au reușit să-l amestece și pe marele scriitor Zola.

Două săptămâni s'a judecat procesul pornit în potriiva lui Zola, care învinuise pe capii armatei franceze că au făcut judecată strimbă.

Că ce au făcut Jidanii în toată această vreme, e ceva nemai auzit. Au cheltuit milioane pentru a cumpăra suflete. Au adus martori mincinoși. Au căutat să cumpere foi, cari să laude pe Zola și pe avocatii săi.

Și cu toate acestea, Francezii au rămas ceea-ce sunt: o națiune mare, care dacă înțelege că toți oamenii sunt deopotrivă și tuturor li-se cuvin aceleași drepturi, nu pot să rabde însă mișelii ovreiești nici bolșevismul armatei lor naționale.

De aceea cinea cu jurați din Paris a osândit Marceri noaptea pe Zola la un an de robie și o amendă de 3000 franci. În același timp 'i-s-a dat patru luni de robie și lui Perceval, redactorul ziarului „Aurore”, care publicase învinuirile ce Zola adusesese capilor armatei franceze.

Osândă aceasta sună însă nu numai celor doi Francezi, ci mai cu droșebire Ovreilor atât din Franța, cât și din toată lumea. Pentru-ca mai bine de o lună, Ovreii din lumea întreagă se înțeleseseră a face tot ce este iertat și neiertat pentru a scăpa pe Zola, crezând că astfel vor putea silui o judecată nouă în afacerea căpitanului Dreyfuss.

Că aceasta au urmărit, se vede din desnadejdea ce 'i-a curpins în fața osândei aduse. Merg cu turbarea până acolo, încât strigă împotriva Franței numindu-'i sâlbatici pe judecători și întreg poporul frances il numesc prost și nebun.

Mai rău ocărăesc zierele așazise ungurești, dar' cari aproape toate au ajuns pe mâna Jidanilor. Unele dintre ele scriu, că judecata adusă împotriva lui Zola e o adevărată nefericire pentru Franța, tot așa de mare

cum a fost cea dela Sedan, unde Prusacii învinseseră pe Napoleon al III-lea.

Noi și lumea întreagă însă vom zice, că tocmai acest proces și judecata adusă este o onoare pentru Franța care n'a stat la îndoială să osândească chiar și pe marele scriitor Zola, când acesta 'și-a dat mâna cu ovreii.

La 24 Febr. 1848 Francezii, ne mai putând suferi relele îndurate din partea propriei lor stăpâniri, au făcut revoluțiune alungând chiar pe regele Ludovic Filip.

Prin osânda de acum ei s'au arătat aceeași națiune mare, care dacă înainte cu 50 de ani n'au vrut să rabde căderile de lege și sclăvia regelui de dinșii ales, cu atât mai puțin vor răbda acum *unelțiile ovreiești*.

Ei dau astfel pîda și celorlalte popoare, cari sufer din partea Ovreilor. Eată de ce aceștia sunt îngrijați de osânda ce s'a rostit la 23 Februarie în Paris.

'Și simt sfîrșitul, căci dacă nu 'i mai pot suferi Francezii, cu atât mai puțin îi vor răbda celelalte națiuni, cari se vor deștepta și ele pe rînd...

Oare Ungurii deștepta-se vor și ei odată, ori Ovreii 'i-au înșurubinat pentru totdeauna și spre marea nefericire a întregii țeri?!

Maghiarizarea — mijloc de câștig.
Zierele ungurești fac mare șgomat în jurul unei broșuri a lui Telkes Simon, care dă sfaturi în privința formelor de împunț celor-ce vor să 'și maghiarizeze numele.

Tăreaga broșură este numai un mijloc de — câștig. Dar' nu de grabă Telkes a pus în vorbă nume ovreiești!

Ce le pază însă Ungurilor de aceasta, Peți să fi pușgăș și hoț, numai prieten al maghiarizării cu orice preț' să fie. Șapă până și de tîmnița așa.

De la broșura aceasta aflăm de altfel că dintr-o dată 1841 persoane, cîte 'și au maghiarizat numele în anul trecut, 990 au fost Ovreii!

Că Românii nu se lasă a fi ademniți, se poate vedea și din faptul, că numai 8 'și au maghiarizat numele, și aceștia miște neferișiți de gendarmi și păzitori de pe la căile ferate.

Reforma legii școlare. *Discuția generală asupra proiectului de reorganizare a învățămîntului secundar și superior, a fost închisă în ședința de Lună a Camerei române cu complicitate majoritate de 100 contra 27 voturi.*

Discuția aceasta, care va fi fost una din cele mai frumoase cari s'au desfășurat vreodată în parlamentul Român, a fost închisă cu un admirabil discurs al autorului proiectului, dl Spiru Haret, ministrul instrucției publice.

Marti și Mercuri s'a urmat cu discuția pe articole și s'a ajuns până la art. 20.

La congregație!

Lună, la 16/28 c., se va ținea în casa comitatului adunarea generală extraordinară a congregațiunii comitatului Arad.

Scrisori.

Cătră Rectorul Universității din Budapesta, dl Michael Herczegh.

III

Preastimate Domnule Rector.

Din expunerile și constatările istorice, făcute de D-Ta, d-le rector, se vede că, mărit, că Ungaria n'ei odată n'a fost un stat unitar național, ei a fost alcătuit din mai multe popoare „autonome”, cari „dispuneau în toate afacerile lor civile, criminale și administrative, așa, cum lor le plăcea”.

Și această stare de lucruri nu era un caz nesocotit, era însăși constituțiunea țării, consacrată prin maxima de stat a s-tului Stefan: „regnum unius lingue debite atque imbecille est”.

Așa au format aceste popoare, confederate în realitate, fără a avea numele de „confederațiune”, Ungaria istorică, pe cari

în acest sens „Ungaria” e sinonimă cu „Austria”, care asemenea e alcătuită din mai multe popoare, din mai multe națiuni, și unde germanismul în sens politic a avut aproape același rol, ca și maghiarismul în Ungaria, ba acel rol îl extinsese cu mare succes, și asupra Ungariei, precum în deobște este cunoscut.

Popoarele în Austria sunt „austriace” dar' nu „germane”, precum în Ungaria sunt „ungare” dar' nu „maghiare”, cetățenii sunt Poloni, Cehi, Italiani, Români, „austriaci” dar' nu „germani”, precum în Ungaria sunt Români, Sârbi, Slovaci, Sași, „unguri” dar' nu „maghiari”.

Vezi dară, d-le rector, noi ținem cu sfințenie la bazele istorice ale Ungariei, noi voim să avem libertatea și independența noastră națională, pe baza acei „autonomii” largi, pe care o prezintă d-le, în trecutul istoric al Ungariei.

Cine nu 'i îndestulit, cu aceea stare de lucruri, pe care ne-o arată istoria, și care este singura basă justă de existență a Ungariei?

Maghiarismul șovinist!

Cine vrea să distrugă cu ne bună căzuță Ungaria polietnică, și se înalte pe ruinele ei, dacă ar putea un „stat național maghiar”, ce n'a existat nici odată?

Maghiarismul șovinist!

Cine atentează la existența național-politică a popoarelor nemaghiare din Ungaria?

Maghiarismul șovinist!

Cine face jocul copilăresc politic, din ne-suficiența limbei sale, traducând „Ungaria” — lat. „Hungaria”, — istorică, politică în „Magyarie” în înțeles restrîns de țară „maghiară”? Și cine vrea să ne impună cu acest joc de cuvinte „ideia de stat maghiar”?

Tot maghiarismul șovinist!

Dar' va zice cineva, că ideia politică a „statului” modern, pretinde, unificarea raselor, și că un „stat național” e mai tare, decât un stat alcătuit din popoare „confederate”.

Aste sunt discuțiuni academice. Noi avem să considerăm realitatea, care nimicește toate tendințele șovinismului maghiar, condemnându-le ca nedrepte, tiranice.

Noi suntem ceea-ce suntem: Slovaci, Sârbi, Sași, Români, suntem, ce ne-au creat Dumnezeu sfîntul, și îndeplinim misiunea,

ce ne-au încredințat prevedința cerească în cursul istoriei; suntem națiuni conștii de drepturile și libertatea noastră națională și Maghiari nu vom fi în vece!

Și a lucrui umitor, că nu Vă luați pe saramă, concerând-ilor maghiari, că rîvnind la asimilarea, la denaționalizarea popoarelor nemaghiare, scandalizați omenimea cultă, și prețideți dela noi o demoralizare, o sinucidere morală înaintea lumii, înaintea istoriei.

Ascultați, ce zice eminentul vostru bărbat de stat, *Berán Istif Eötvös*, în discursul său panegiric asupra lui Gavriil Kazincezy:

„Acel popor, care e în stare să se contopescă în alt popor, să se asimileze: nu poate să fie membru folositor al omenimei. („Azon nép, mely más néphe beolvadni képes, az emberiség hasznos tagja nem lehet.”)

Cu ce drept dar previde dela noi șovinismul maghiar, ca să ne facem de ocara lumii, reorganiză-ne națiunea și contopindu-ne în alt popor?

Iată dară, d-le Rector, din expunerile și din constatările istorice ale D-Tale urmează în mod firesc, direct și apolitic, condamnarea actualului sistem politic, față de națiunile nemaghiare din Ungaria.

Acea ce espuni, d-le Rector, despre „nobilitate”, mă pune în uimire.

„Nobilitatea”, ca instituțiune politică-socia- lă avem să o căutăm în feudalismul medieval, din care s'a dezvoltat, și în Ungaria s'a importat, împreună cu toate instituțiunile, din țările apusene, prin ministrii religiunii mai ales, și poate au fost deja introduse la popoarele nemaghiare, dela cari, pe-beșul, si cu greu, le-au primit și veneticii sâlbaticii maghiari.

Acea ce zici, d-le Rector, că instituțiunea „nobilității” avem să o căutăm în lagărul lui Árpád, și în strămoșii D-Voastre, de țară cuceritori, este un lucru ridicol în fața istoriei.

Iată, d-le Rector, aici 'ți descriu icona fidelă a străbunilor D-Tale, și a înșușirilor ce avem să căutăm în lagărul lui Árpád și a oarelor lui:

„După în formațiunile istoricilor, de cându-î bunora, s'a fost o națiune mai sâlbatică. Fără de credință, fără de religione, asemenea cu deșertul din Hibiria străbunilor săi, Ungurii n'aveau altă locuință, decât carăle lor; vagabunda n'opînce-tat, și trăiau numai din vânză și din pescuit, sau cu miere și carne crudă și cu lapte dela vitele lor. Îmbrăcă-mînța lor era de piei de animale, erau goli de jumătate, de și sub o climă rigidă.

„Vînșoși, neobosiți, inhumani, ei sugrumau pre prietării, le bea sângele, și le mâncau înimă, crezând că aceasta e leac în contra mai multor boale. Erau cu capul ras pururea, ca dușmanii să nu i poată prinde de păr. 'Și potreceau viața pe cai. Erau sumeți, rebeli, îndărătnici, dar sombrii și tăcuți. gata a lovi mai virtos decât a vorbi. Femeile lor, tot atât de sâlbatică ca și bărbații, în-cruntau ele înășile fața copișilor lor, înainte de-a-i lăpta...” etc.

Așa scrie un mare învățat francez.

Iată Árpád și oardele lui de invasiune, d-le Rector.

Iară că mai târziu, după ce invasorii sâlbateci s'au mai poleit prin influința creștinismului, și prin contactul cu popoarele indigene și cu cele imigrate, după veacuri, au adoptat și maghiarii instituțiunea „nobilității”, aproape precum era la celelalte popoare europene.

Popoarele indigene și autochtone ca românii și slovacii sau cele imigrate, ca sârbii și sașii, trăind în deplină autonomie na-

țională, e lucru firesc, că și virtuțile sau meritele civile și patriotice, onorau înainte de toate națiunea genetică a eroului, și fiind-că mărirea și bunăstarea patriei comune era în mărirea și bunăstarea singurei țări autonome; urmează de sine cu puterea zdrobitoare alogice istorice, că străbunii noștri nici odată n'au fost „nobili maghiari“, „nobiles maghiari“ și nici n'au rvinut la așa ceva, ci fiecare cetățean sau erou distins, a fost „nobil valach, saxon sârb sau slovac“, după a sa proprie naționalitate.

Era numai „*Sacrae coronae regni Hungariae membrum*“, adecă sub egida coroanei Stului Stefan a Ungariei, trăiau ca popoare confederate, în deplină autonomie națională.

Așa sunt d. e. familia Teleky: „*Sacri Romani Imperii Comes*“... etc. pentru meritele prestate față de Augusta Casă Habsburgică, din ce înșă nu urmează, că Telekyeștii sunt nemți, români sau austriaci ci sub egida majestații coroanei habsburgice și-au conservat neatinsă naționalitatea proprie maghiară, părtași făcându-se numai favorurilor sociale și politice ale acelei instituțiuni nobilitare, fără ca să fie siliți a-și renege caracterul propriu național.

Asta-i adevărul istoric, d-le rector, și nu cele ce le propovăduiești d-ta cu atâta ușurință.

Dar' să vorbească documentele istorice.

Michail Horvath, în locul citat, nota 3 scrie următoarele: „*Cum nos, cum universis nobilibus, Saxonibus, Siculis et Olachis... congregationem fecissemus, ob eislem Nobilibus, Saxonibus Siculisset Olachis diligenter inquiri fecimus*... etc. (continuarea decretului regelui Andrei III).

Așadar nu „nobilis magyarus“ sau „hungarus“, ci nobiles „Saxones, Siculi et Olachi“.

Mai departe Iosif Benkő, zice în istoria sa, partea I. pag. 478: „*Sarculo pariter 14 a nobilis valachus Bogdan, cum Valachis e Transilvania conscriptis, Cumaniam occupavit*“

Așadar nu „nobilis hungarus“ sau „maghiarus“, ci expres: „nobilis valachus“.

Alt document. În diploma donațională a regelui Mathia, din Buda, anul 1465.29 Mai, se decide: „per parte fidelium, nostrorum nobillium valachorum Stephani, Ioannis etc. *Venter, tum etiam consideratis fidelitate et fidelibus servitiis eorumdem... per eos primum huius sacrae regni Hungariae coronae, tandemque nostrae maiestati... exhibitus*“.

Originalul acestui document clasic e în arhiva țării, în Budapesta sub nr. 36835 (Secțiunea diplomatică).

Eată d-le rector, cum stă lucrul în lumina istoriei. Virtuțile civile și militare înălțau pe un om în rangul nobililor, asta însă nu înseamnă, că s'au încorporat în stuul națiunii maghiare, ci rămăneau frumos „nobiles valachi“.

Dr. Vasile Lucaci.

OSĂNDIREA LUI ZOLA.

Paris, 23 Febr.

Cu toată apărarea strălucită alui Laborie, jurații toți 12 au votat pentru vinovăția lui Zola. Pe acest temeiu tribunalul i-a dat cea mai mare pedeapsă: un an închisoare și 3,000 franci amendă.

Verdictul sa primit cu ovațiuni ne mai pomenite. Atât în sală cât și afară, sute de mii cetățeni strigau întruna: „*Trăiască armata!*“ „*Trăiască bravii jurați!*“... Pe ofțeri unde numai îi întâlneau, cetățenii îi îmbrățișau și sêrutau.

Pe Zola au voit să-l sfășie. Numai apărat de gendarmii calări, cari l'au însoțit până acasă, el a putut să scape de furia poporului.

Zola își va face pedeapsa în temnița Saint Pelagie.

Manifestațiuni.

Paris, 24 Febr.

In toate orașele s'au făcut aseară și azi mari manifestațiuni. S'au aclamat armata și s'au lăudat jurații cari au osândit pe Zola.

La Camera Hubard și socialistul Viviani au interpellat în afacerea Zola, învinovăind guvernul că au făcut presiune asupra juraților.

Meline a respuns în mijlocul unor ovațiuni cum de mult nu s'au mai văzut. Toți deputații stăteau în picioare și strigau: „*Trăiască Franța!*“ „*Trăiască armata!*“ S'au votat guvernului încredere cu 416 voturi contra 40.

DISCURS FUNEBRU

rostit la înmormântarea adv. Aurel Suciu

De

VASILE MANGRA.

„*Stricatu-s'a bucuria inimii noastre, întorsu-s'a întru plângere desfătarea noastră*“ (Plâng. Ieremie 5. 15.)

O repejune a zilelor și a anilor! Noi așteptăm primăvara cu nerăbdare, pentru a ne vedea încunjurați de flori, și nici nu apucăm a gusta bine dulceața ei, când ea și trece, se face nevăzută. copilul aleargă cătră tinerețe, tinărul cătră bătrânețe; dorim să trecem mai iute dintr'o virstă în alta, și eacă timpul cel nemilostiv ne trage în sborul seu cătră ușile mormântului. Aceasta e toată istoria neamului omenesc de mii de ani.

Generațiile timpurilor vechi au dispărut, ba încă și cenușa lor s'a împrăștiat. Și ceea-ce s'a întâmplat cu acele, se întâmplă și cu noi, cu dorințele noastre, cu speranțele noastre și cu desfătările noastre: „*Că umbră trecătoare este viața noastră și nu este întorcere sfințitului nostru*“.

Ce v'ei isbiți așadar voi oameni ca niște valuri repezi? Ce v'ei frământați în muncă, comerț, studiu și în mii de griji ale acestei vieți trecătoare, ce căutați oare? *Fericirea?*

Sus în palatele bogatilor ca și, jos în coliba săracului necesitatea *fericirii este aceeași*. Aceasta este preocupatiunea cea mai imperioasă și îmbolditoare a omenirii.

Tot ce omul întreprinde, urmărește și realizează, are numai un scop: *fericirea*. Răsbul caută glorie și prăzi bogate pentru fericirea învingătorilor, industria caută în invențiunile și procedările sale ingenioase fericirea societăților, făcând mai ușoară și mai îmbelsugată satisfacerea trebuințelor noastre materiale. Învățatul la rindul seu, ce caută în știință? Tot *fericirea*.

Apoi această necesitate de fericire, așa de crud simțită, așa de cu ardoare și statornicie urmărită, oare se împlinește ea aici jos? Suntem noi oare fericiti pe pământ? Avuția este în mâna tuturor? Gloria încoronează cu lauri sâși pe toți cei-ce o doresc? Plăcerile satură pofțele noastre impaciente și nesfârșite?

Întrebați pe cei mai favorizați de soartă între oameni, ei v'ei vor răspunde că boatele, moartea și preocupatiunile familiare sau naționale li pun în continuă neliniște și suferare.

Se întâmplă câte-odată să nu ne lipsească nimic pentru corp, pentru satisfacerea plăcerilor noastre; norocirea ori înastare în deajuns ne încungiură, amici fideli ne onorează cu atențiunea lor, viața noastră, în aparență, este pe punctul de a atinge fericirea; cu toate acestea inimă noastră suspină, ochii fără voie se umezesc de lacrimi, și sufletul nostru așteaptă și dorește un bine necunoscut, care nu v'ei!

Dacă mi-aș reproduce în minte mărturisirile și tânguiriile oamenilor celor mai norocoși din această lume, de la Solomon până la Napoleon, și chiar până în zilele noastre, de sigur vom fi viniți de „*multimea lacrimelor ce cuprind ochii împăraților*“, după expresiunea lui Châteauneuf.

Inteligența noastră lomă de a cunoaște, caută o veritate perfectă, și, această veritate fuge totdeauna; și ma caută un obiect înfinit de iubire, și acest obiect ideal nu se află pe pământ.

În aceasta privire omieni cei mai mari sunt cei ce suferă mai mult.

Rafael moare la 35 de ani, Pascal înclină capul la 42, Nicolae Băteșcu eroul istoric al Eroulului dela Călugăreni moare în anul 33 al vieții sale, marele Eminescu la 40 de ani. Celălalt între pictori, cel mai

profund dintre cugetători, și cei mai geniali între scriitori români au fost niște martiri; viața lor așa de favorizată de partea inteligenței s'a exalat în suspine și în aspirațiuni ilusorii.

Nu! nu! Omenirea nu este fericită: istoria tuturor secolilor și experiența tuturor oamenilor o constată aceasta. Momentele de fericire apar în viața noastră numai ca niște raze palide ale soarelui de Martie între doi nuori, încât vorbind de fericirea ce noi urmărăm fără a-o ajunge, nu pot a nu-mi aminti sentința sfintei scripturi: „*desertăciunea desertăciunilor, toate sunt desertăciune*“.

Chiar dacă se sălășiuște câte-odată fericirea în sufletul nostru, și-l face a străluci ca razele unui soare frumos, fericirea aceasta însă se sfirșește, și acesta este defectul ei cel nevindecabil. „*O viață fericită, ce poate a-se fini nu poate fi fericită*“ — a zis-o Cicerone în Tusculane, și cu drept cuvânt, căci: „*Tot trupul ca iarba și toată mărirea omului este ca floarea ierbei: uscata-s'a iarba, și floarea a căzut*“ *). „*Că petrecerea noastră în ceruri este*“ după Apostolul Pavel **) Sau, cum zice Bossuet: „*Avem treburi la cer, ori mai bine noi n'avem nici o treabă în această lume: în cer sunt toate treburile noastre*“.

Așa fiind, apoi a muri este a se transforma, este a trece dintr'o viață în alta, dintr'o lume unde căutam adevărul, într'o lume care îl are. Moartea ne conduce la Dumnezeu: eacă un adevăr care șterge toate durerile morții.

Să ne odihnim dară fără frică pe patul unde se odihnește neamul omenesc. Legile naturii sunt legi binevoitoare, care ne apără până la sfirșit, și poate că în expresia lor cea din urmă Dumnezeu a depus marele secret al viitorului. Priviți la creaturile pământului cum se îndreptează cătră locul de unde posteritatea lor trebuie se renască. Fluturile cade lângă floarea din care a sorbit parfumul, paserea la tulpina arborelui ale căruia sămânțe li plăcea și care li adăpostea cuibul; căprioara moare între stâncele ei; taurul în mijlocul fâneațelor și culcat pe iubitul seu gazon, pe iarba verde: ear omul, simbol al însuși nemuririi lui, moare ca capul și cu ochii întorși cătră cer. Căci acolo sus e patria cea sfințită, egală pentru toți, unde nedreptatea și ura nu răsbește, nu cumperi cu viața pământul de trei coți.

Și ca să v'ei convingeți de acest adevăr priviți sicriul acesta. El cuprinde rămășițele pământești ale unui suflet nobil și generos, trupul — care mai adîncoară — adăpostea o inimă caldă și însuflețită pentru tot ce era bun și frumos, o inteligență luminată și accesibilă la toate faptele mărețe și înălțătoare. Sunt acestea rămășițele pământești, trupul rece și fără suflare a neuitatului advocat Aurel Suciu, pe care Domnul l'a chemat la sine, după cuvintele: „*Veniți la mine toți cei ostentiți și însărcinați, și eu v'ei voi odihni pe voi*“ **).

Și el, urmând glasul stăpânului, s'a dus; el tovarășul credincios ne-a părăsit cu ultimul refren: „*Luptă bună m'am luptat, curgerea o am plinit, credința am păzit*“ ***). *Eară eu precum și frații mei, și trupul și sufletul mi-l dau pentru legile părintești, rugându-mă lui Dumnezeu, ca să nu întârzie a se milostivi spre neamul acesta*“ ****).

Și în adevăr, intristați ascultători, cine a luptat cu mai mare curagiu, abnegațiune și statornicie ca Aurel Suciu? Pentru drepturile naționale și legea părinților în temniță a robit, dar' de credința cătră neamul seu nu s'a lăpădat ci peclintit a rămăs până la ultima sa răsulare. Întreaga lui viață se destinge prin seriozitatea caracterului seu bărbătesc și rezolut. Născut la 1853 în Chitighaz din părinți de bun neam, creștini buni, români buni, Aurel Suciu, ca factor al vieții publice, a luat parte activă la toate lucrările menite a înainta propășirea neamului românesc, și a-l face numele respectat înaintea străinătății. Ca membru al biserice și al națiunii, în corporațiunile bisericesti ca și în toate acțiunile naționale se caracterizează prin spiritul seu puritan, prin atitudinea sa neșovăitoare și independentă. Eacă de ce prin pierderea lui *stricatu-s'a bucuria inimii noastre și întru plângere s'a întors desfătarea noastră*.

Să nu ne intristăm însă ca cei-ce nu au nădejde ci mai virtos să ne rugăm lui Dumnezeu pentru dînsul și să zicem: Doamne, părinte al luminei, sufletul acestui mutat dela noi fă-l părtaș luminei tale cei cerești, în sinul fericirii îl aşază, unde nu este nici durere nici intristare, nici scârbă nici suspinire, ci vieță fără de sfirșit. Amin!

*) Isai 40. v. 7, 8.

**) Efesenii c. 1. v. 21.

***) Mat. c. 11 v. 28.

****) Timot. 47.

*****) Cartea II-a a Macaveilor c. 7 v. 37.

Din Bucovina.

Adunarea din Dorna.

În 20 Februarie a. c. dep. Dr. George Popovici și-a ținut în sala primăriei din Dorna înaintea alegătorilor din Vatra-Dorna-Candrenilor, Iacobeni și Poiana-Stamppei discursul seu de dare de seamă.

Adunarea s'a deschis la oarele 3 d. m. Dep. Dr. Popovici a fost întâmpinat de puternice strigăte de „*Să trăiască*“. Dl V. Deac propune să se numească prin aclamațiuni dl protopresbiter Balmoș president al adunării. (Aprobări generale).

Dl protopresbiter Balmoș ocupând locul presidial salută în termeni călduroși pe dl Dr. Popovici (aclamări generale) și trece apoi la ordinea zilei, acordând cuvântul dlui deputat.

În mijlocul unei atențiuni mari ia dl Dr. Popovici cuvântul robind în limbajul poporal un discurs ascultat cu viu interes și ades întrerupt de aprobări.

I s'a votat apoi încredere în mijlocul unor ovațiuni dintre cele mai calde.

Intîmpinare.

Primum următoarele;

Stimate Dle redactor!

În numărul 25 al „*Tribunei Poporului*“ sub rubrică „cerem deslășire“ ați publicat între altele că: „Ziarele din loc au publicat niște lucruri foarte urite despre preparandiia noastră din Arad“. Și fiind-că comunicatele ziarelor maghiare din loc ating starea sanitară în institutul nostru preparandial, Vă rog ca să binevoiți a publica în prețitul Dvoastră Jurnal următoarele:

Cele comunicate de ziarele maghiare din loc, că în alumneul diecesan din Arad ar fi izbucnit o epidemie provenită din necurătenie s'au scris și s'au publicat din incidental că în timpul din urmă s'a constatat la doi elevi din alumneul de caracter nevinovat care morb se poate ivi în ori ce institut, unde locuiesc mulți elevi laolaltă.

În legătură cu aceasta adaug, precum se înțelege de altcum și de sine, că învîndu acest caz, s'au luat la timp dispozițiunile de țipsă pentru a se împedeca lățirea mai departe a morbului.

Arad, în 23 Februarie n. 1898.

Cu toată stima.

Dr. Aurel Demian,
medic seminarial.

Corespondență.

Buteni, la 1898 februarie 12.

Cu stîmă v'ei rog să bine voiți a da în prețită-va foaie ce o redigiați următorilor mele înduriri.

Azi se îndepline postul notarial din Buteni devenit vacant prin abdicerea Dlui Iosif Popescu. Este știut că legea deși ce prinde dispozițiuni hotărîte la alegerea de notari, totuși voia poporului nu se preia în consideratiune, astfel fu și la noi; se ceră didară mai mulți, dar nici un Român și dintrre candidați după voia celor mai mare se aleasă Kiuszky Ivan, afirmative sârb de naștere, cine-i și cum se va purta față de noi? viitorul va arăta.

Cu actul acesta se ștearsă numele Popescu din cancelaria notarială. — trist lucru ca un om după un serviciu de 33 de ani, la voia și comanda celor mai mari, trebu să meargă în pensiuine pentru puțină simț de iregularitate, de și multe servitiile făcute lor; acestea sunt păcatele Dnrei sale; poate să servească de exemplu celorlalți notari români.

Nouă Românilor din Buteni în genere nu pare rău după Popescu, eacă de și tămiți Ungurilor, poate din interes, totuși a fost român bun, și credincios creștin gr. or. G. vede și de acolo că îi i-a crescut bine mănăstire, independent și cu pozițiuni frumose, adecă doi fi advocați, un preot și doi fete preotese, casa lui a fost cum se cârmânească, chestia română și religioasă o părtinea cu căldură în deosebi acum după ce mai îmbătrânise. Se poate și se desocoteală, că asta va fi observat'o cei de putere, pentru aceea îl trimiseră din ca ne ma având poate încredere în dînsul. Altmîntrelea cătra mai sta în mijlocul nostru, noi cu slipe ne vom întoarce de D-nia sa pentru sfaturi ca dela un om cu experiență și cu praxă întinsă. Un cim.

Igiena țeranului român

Igiena este știința, care ne învață cum să ne ferim de boale, cum să ne întărim organismul, pentru-ca să putem trăi mulțumiți în această lume și pentru-ca să putem mai ușor suporta boalele, care ca niște dușmani ascunși sapă la temelia vieții noastre. Dar acești dușmani sunt atât de ascunși și numeroși, încât a te apăra de ei este o adevărată știință. Țeranii români au încă prea puține cunoștințe igienice și în lipsa acestora sănătatea lor suferă de multe-ori în urma greșelilor săvârșite de ei înșiși.

De aceea mi-am propus a trata în următoarele câteva chestiuni igienice, care ating de aproape viața țeranului nostru.

Cețiți, iubiți săteni, aceste rânduri cu băgare de seamă, însemnați-vă bine învățăturile cuprinsă într'ensele și mai ales urmați cu sfințenie povețele date, căci urmându-le, veți alcătui fericirea voastră și a copiilor voștri!

I. Despre curățenie.

Curățenia este cea dintâiu și mai însemnată lege a igienei, ea este cea mai de căpetenie însușire și datorie, pe care trebuie să o aibă omul, care dorește a fi sănătos și voește să trăiască în mijlocul societății civilizate, — prin urmare despre curățenie vom vorbi în primul loc.

Este dovedit, că pravul, gunoiul, apa stricăta, aerul necurat precum și ori-care altă necurătenie sunt tot atâtea cuibare, în care se află grămădite sămânțele boalelor celor mai primejdioase, — microbii, precum numește știința medicală acele sămânțe. Prin urmare acela, care încunjură necurătenia, încunjură cele mai grele boale.

Și curățenia trebuie să o observăm în toate împrejurările vieții din ziua nașterii și până în ceasul morții noastre. Curățenia trupului nostru, curățenia locuinței noastre, curățenia mâncărilor, curățenia tuturor lucrurilor noastre — și în sfârșit precum de sine se înțelege, curățenia sufletului și a inimiei.

Stimat și fericit este omul, care cu fața curată, îmbrăcat în vestimente curate poate intra în mijlocul semenilor sei, — care poate primi în casa sa curată pe vecinul sau prietenul său, al cărui grajd și ale cărui vite sunt ținute în curățenie, — a cărui holdă și grădina este curățită de spini și buruiănă, dar mai ales fericit este acela, care cu sufletul curat se va putea apropria în cazul morții de tronul Dumnezeirii!

Vedeți iubiți cetitori, cât de însemnată este curățenia în viața noastră, observați-o deci cu scumpătate!

Curățenia corpului este fără îndoială prima noastră datorie. Că în fie-care dimineață trebuie să ne spălăm fața, urechile și grumazul și să ne clățărăm gura cu apă rece, — cred, că o știți fie-care om din ziua de astăzi. Aceasta nu este însă destul. Precum are obrazul lipsă de curățenie tot așa și cealaltă parte a corpului nostru. Prin urmare să ne spălăm tot corpul sau mai bine să facem o baie (scaldă) pe fie-care lună, — cine poate să o facă și mai des! Apa este darul lui Dumnezeu cel mai eftin, ea să găsește în toate locurile, — o cadă, un ciubăr sau o troacă încă are fie-cine, prin urmare a face o baie nu e nici o greutate. Acolo unde sunt râuri, băile se pot face, precum de sine se

înțelege și în apa curgătoare în timpul verii.

Corpul scaldat este ușor, sprinten și dispus la muncă și mai ales este curățit de murdăria, care poate să-i aducă cele mai grele boale. Ear' corpul nespălat este acoperit cu o pătură de necurătenie, formată din sudori, praf și alte murdării, în care băjbăe numai mulțimea microbilor, adecă a sămânțelor de boale și care prea ușor pot să pătrundă de pe suprafața corpului în interiorul scu. — Fiecare știe, că vitelor numai atunci le merge bine, când sunt țeșalate și curățite; — natural, că omul, cea mai gingașă ființă a lui Dumnezeu, trebuie să se ție cu atât mai curat.

Dar' nu numai corpul, ci și vestimintele, care vin în nemijlocita atingere cu el, trebuie să fie curate. Cămeșile le schimbăm în fiecare dimineață, căci precum se știe, ele merg în locul nostru la baie. Obelele trebuie spălate înainte de a începe să miroase din curtea vecinului. Sumanul, șuba, cloarecii trebuie din când în când prăfuiți și periați.

De aceeași importanță ca curățenia corpului este și curățenia locuinței noastre, adecă a aceluia loc, în care petrecem aproape jumătate din viața noastră pământească și despre care vom vorbi mai pe larg în altă parte.

Păreții caselor îi vom vărui de 2-ori pe fiecare an, adecă primăvara și toamna, căci numai astfel putem delătura murdăria așezată pe ei. — Vatra casei trebuie măturată în fiecare dimineață, după-ce am stropit-o cu puțină apă, prin ce încunjurăm formarea prea mare de praf. În timpul măturării ușa și toate ferestrele trebuie deschise, ca să iasă praful, cel mai mare dușman al sănătății omenești, și să intre aerul curat, dăcător de viață. În decursul nopții plămânile noastre folosesc oxigenul aerului din odaie, adecă acea parte a lui, care este de lipsă pentru susținerea vieții și în schimb aerul din odaie se umple cu alte gaze stricăcioase. Deci primul lucru, pe care trebuie să-l facem în fiecare dimineață, este schimbarea aerului stricat prin deschiderea ferestrelor. Dacă odaia este mică, ear' familia numeroasă, aerisirea trebuie a se face de mai multe-ori pe zi.

Dar' aerul din odaie se mai strică și atunci, dacă ferbem în odaia noastră de locuit. Și nu am cuvinte destule pentru a osândi obiceiul, cum s'a

introdus în anii din urmă în multe sate românești, de a pune în locul cuptorului de pământ s'au de fer așa numitul „Spaarherd“. Țeranii noștri voese a face prin aceasta o mică economie în lemne, — dar' uită, că în schimb pierd înzecit mai mult prin aceea, că își strică sănătatea, cheltuesc cu recăștigarea ei și își negligează lucrurile lor. Scoateți prin urmare, iubiți săteni, „Spaarherd“-ul din odaile voastre de locuit și introduceți ear' cuptoarele, precum știți, că era în casele părinților voștri! Atunci veți încunjura și eșirea fumului în odaie, care strică ochilor, plămânilor, produce durere de cap și dă vestmintelor un miros neplăcut, pe care îl purtăm cu noi pretutindena.

Nu țineți mâncările nici odată în odaia, în care ședeți! Toate casele țeranești au o bucatărie sau tindă, multe și câte-o cămară, acesta este locul destinat pentru păstrarea mâncărilor.

În sfârșit, curat trebuie să ținem și patul, — acel loc însemnat, în care ne naștem, trăim o parte mare a vieții noastre, care este martorul cel mai apropiat al suferințelor noastre de boală și unde ne așteptăm ceasul morții. Îngrijiiți-vă prin urmare de patul vostru, de cea mai restrinsă a noastră locuință.

Pânzeturile sale trebuie des spălate, perinile și invelitoarele din când în când trebuie să prăfuiască și scoasă la soare pentru a se aerisa.

Casa îngrijită după povețele înșirate va fi un cuib de sănătate, bucurie și îndeplăcere pentru familia fericită care o are; ea va face cinste stăpânilor ei și plăcere străinilor, care vor privi-o.

Ear' casa necurată va fi un furnicar de boale, de mirosuri neplăcute pe care străinii îi vor încungiura cu dispreț.

În legătură cu curățenia casei noastre vom aminti, că curtea, grădina și toate celelalte clădiri economice trebuie ținute în aceeași stare bună. Vom griji deci, ca în curte să nu se adune apa, care să formeze bălți mirositoare, ca șanțurile dela uliță să fie desfundate și apa să nu clocească sub ferestri, gunoiul îl vom aduna într'un loc mai depărtat de locuința noastră și-l vom stingini bine, ca să nu se răspândească în toate părțile; cocinele le vom umple cu pământ și pae curate, fiind-că

altfel vor răspândi un miros neplăcut; curtea o vom mătura din când în când și atât intrinseca cât și mai ales în grădina vom sădi pomi, cari pe lângă folosul material, ce-l aduc, răspândesc umbră și răcoare și curăță aerul.

În fine vom mai vorbi despre curățenia mâncării și beuturilor, pentru a termina acest important capitol. Dar' nimic nu are însemnătatea atât de mare ca curățenia acelor lucruri, care le introducăm înăuntrul organismului nostru. Prin urmare țineți în cea mai mare curățenie bucatăria oalele, blidele, lingurile, cuțitele și tot ce vine în atingere cu bucatele voastre!

Nu mâncați pâine mucedă, mălaiu din cucuruz mucețit; nu mâncați carne crudă, căci vă puteți îmbolnăvi de moarte! Mai ales, fiți însece cu băgare de seamă la apa ce o beți! Este dovedit că apa necurată e pricina celor mai multe boale grele: prin urmare nu beți decât apă bună din izvoare din fântăni adânci, ear' nici odată apă din râuri, în care se aruncă murdăriile unei țeri întregi. Apa proastă și turburată trebuie feartă înainte de gustare, în ciocote și numai după-ce s'a răcit într'un loc răcoros o putem bea fără teamă. Pentru aceea aveți cea mai mare grije de fântăniile voastre; nu le faceți aproape de un baltariu sau de gunoier, acoperiți-le ca să nu cadă în ele nici o necurătenie.

Atunci însă, când vre-o boală mare domnește prin părțile locului, nu beți apa, decât numai feartă, — căci numai astfel veți putea scăpa de holeră, lingoare (typhus) friguri ș. a.

Și acum am terminat iubiți cetitori capitolul însemnat despre curățenie. Un proverb înțelept zice, că „curățenia este sănătatea pe jumătate“ și cu drept cuvânt — pentru aceea dacă voți să fiți sănătoși — fiți curați în toate celea! Și pentru a fi curat nu trebuie nici o cheltuială; cel mai sărac poate să fie tocmăi așa de curat, ca cel mai bogat — numai să aibă pricepere și iubire pentru această însușire. Obicnuți-vă deci cu curățenia și mai ales obișnuți copiii voștri, căci precum se deprind în anii cei dintâiu ai vieții, tot așa vor fi până la moarte.

Dr. M.

Poesii populare.

(Dela Dezna.)

A mea mândră mult mi-e dragă,
Numai mintea ei e slabă.
Că mergend cu grâu la moară
Șede și la alții 'n poală.

Zis-a mândra cătră mine,
Mor bădiță după tine,
Și de nu-mi spui gândul tău
Să știi, bade, c'o fi rău.
Că-oi merge la valea lată
Și m'oi face după dată,
Te-oi aduce în mez de noapte
Ca să vezi tu ce se poate
Dela-o fată tinerea
Cui i-e drag de bădița.

Sorioară, sorioară,
Fire-ai mamei norioară,
De nu-ai, la primăvară,
Că mamei i'ar trebuț
La spălat, la măturat
Și mic de sărutat.

Bade, fire-ai blăstămat,
Că pe mine m'ai lăsat,
M'ai lăsat, m'ai cumpătat

De eu nu m'am măritat,
Ci cu dor te-am așteptat,
Ear' tu alta-i luat.

Mândră, nu mă blăstăma
Crede-mă nu sunt de vină;
Ci-i de vină maică-ta,
Maică-ta sute-a poftit
N'a căutat că te-am iubit.

Din colecțiunea lui:

Teodosiu Rașla.

Din jurul Aradului (Pecica).

Sus e luna, sus la deal,
Bade ar veni, n'are cal,
Vină! bade și pe jos
Că ești tiner și frumos,
Ca i-os fată desmerdată,
Nu-s cu dorul învățată;
Dorul tău e desmerdat,
Nu doarme nelegănat.
Vine vremea lucrului,
Nu pot umbla'n rindul lui.
Ascultă-mă, mândră-o dată,
Și îl pune sus pe poartă,
Vinu-a bate abura
Și dorul l'o legăna
Și de lucru ț-i căuta.

Pe drum cât mă pot uita
Nu mai ved ca pe badea,
Nici la față, nici la dos,
Nici la port așa frumos.
Portu îi pe românie,
Fața lui e pe domnie,
Cismele ca cordovanul,
Fața lui ca porțolanul.

Munte, munte piatră sacă,
Lasă voinicii să treacă,
Să treacă la ciobănie,
Să scape de cătănie;
Cătănia cui-i dată,
La feciorul fără tată,
Cătănia cui-i bună,
La feciorul fără mamă.
Haideți! fete să jurăm,
Pe feciori să nu-i lăsam,
Că dacă noi i-om lăsa,
Cine sara ni-o căuta,
Cine la joc ni-o juca
Și gura ni-o săruta?

Fă-mă Doamne ce-mi face.
Fă-mă Doamne eucubeu,
Să mă sui la Dumnezeu;
Să-l întreb ce mie-mi place
Dragostea din ce să face;
Din degete cu înclă,

Lupta Cretanilor.

De doi ani se vorbește și se scrie într-una despre Creta, insula din Marea Mediterană, ai cărui locuitori creștini (greci) mai anul trecut era să arunce în foc Europa întreagă. Cititorii noștri știu cum: Grecii din Creta, ne mai vrând să rabde jugul turcesc, s'au resculat împotriva Sultanului și s'au declarat supuși ai regelui George al Greciei. Acesta a și trimis pe colonelul Vassos, care a ocupat insula.

Sultanul n'a vrut să sufere însă batjocura ca un stat mic ca Grecia să-i ia din teritoriu. Deci ceartă întâiu prin vorbe, și apoi războiu între marea împărăție turcească, pe care Grecii au fost destul de nechibzuți s-o atace cu arma. Au suferit însă, după cum se știe, înfrângere grozavă, în cât nici peste douăzeci de ani nu se reculeg.

Marile puteri abea s'au putut apoi înțelege că totuși cum să se facă rânduiala în afacerea cretană. Sultanul nici azi nu este învoit cu aceea-ce vor celelalte puteri mari ear' Creta nici până azi n'are nici legi nici

sunt Austria și Germania, precum și Turcia, care nu vrea aceasta.

Așa, că n'ar fi de loc surprinzător, ca acum la primăvară Grecii de pe insulă să înceapă ează războiu, adică războiu cum știu ei: omoară pe turci, dă foc satelor turcești și jefuesc, ear când vine oștirea regulată a Sultanului se retrag la munte, unde apoi se împotrivesc oricărei armate, căci după ce odată ei sunt stăpâni pe toate potecile și drumurile, nimeni nu mai poate pătrunde p'acolo. Cine s'ar încerca, l'ar omori cu pietri.

Chipul de mai sus ne arată felul lor de luptă. Din vale unul vestește că vine dușmanul. Cei din deal s'așază atunci d'asupra drumului, unde au grămezile de pietri, și vai de cine trece p'acolo. E fiul morții.

Cretanii toți sunt viteji. De vre-o 20 ani încoace au făcut vre-o patru revoluțiuni mari și nu mai Turcii știu cât sânge au versat până să-i supună ează. Ei și-au pus gând să nu se lasă până nu vor scutura jugul turcesc.

cărmitor creștin cum au cerut locuitorii resculați.

Chiar acum, târguiala urmează. Pe d'o-

parte sunt Rusia cu Franția, car ar voi să li se dea Cretanilor ca guvernator principele George, fiul regelui Greciei, pe cealaltă parte

mai Turcii știu cât sânge au versat până să-i supună ează. Ei și-au pus gând să nu se lasă până nu vor scutura jugul turcesc.

Din buzute subțirele,
Și din grumaz cu mărgele.

Alduesce-l Doamne drag,
Că-s beteagă și nu zac;
Alduesce-l Doamne dor,
Că-s beteagă și nu mor,
Mare-i tina marei molu,
Mare-i dragostea și dorul.

Culese de Ioan Funariu, prep.

(Șevilia de Câmpie.)

Frumoasă-i mândra, frumoasă
Frumoasă-i ca sfânta lună,
Nu ști coase fără sulă,
Frumoasă-i ca sfântul soare,
Că se uscă pe picioare.

Nevastă cu ochi hori,
Nu te uita sus la nori,
Și te uita la bărbat
Dacă dracul ți l'o dat.

Frunză verde cucuruz,
Fete ca la noi zeu nu-s,
De frumoase, nu-s frumoase,
Nici cu acul nu știu coase,
Pe unde împung cu acu
Măta poate băga capu,
Fetele din satul nostru
Nu știu zice tatăl nostru.

Trandafir cu creanga 'n sus,
Știi mândră că eu ți-am spus
Să nu te mai rumenești

Că mai tare 'nbătrânești,
Și dacă-i îmbătrâni
Toată lumea te-a urf.
Te-oi urf, mândră, și eu
Te-a bate și Dumnezeu.
Culese de Gligor Armenișanu, june.

(Din jurul Orăzii Mare.)

Vai de mine mor de cald,
Că n'am apă să mă scald.
Mă duși la țesul sêc,
Eram gata să mă 'nec,
Mă ținu d'un pai uscat,
Eacă-mă că am scăpat.

Frunză verde de dudău,
Place 'mi fata de birău.
Bat'o cucu, tare 'mi place,
De când mi-a făcut pogace.

Numa una li cam rău,
Miluire-ar Dumnezeu.
Numai una-i, bat'o sfintii,
C'o căzut și și-a rupt dinții.
Culese de: Dimitrie Simea, pedagog.

(Din Bănat.)

Frunză verde lemn uscat
Mult 'mi-e jale și bănat
De mândruța ce-am lăsat.
N'am lăsat'o de urfă
S'am lăsat'o de bolindă.
D'am o mândră ca o cruce

Dar la lucru n'o pot duce,
Aș lăsa-o dar 'mi place?

Trandafir mândru 'nflorit
Mândră fată am iubit,
Frunză verde de săcară
Dar am părăsit-o iară.

Frunză verde cucuruz
Fete ca aice nu's,
De frumoase is frumoase,
Dar nu le place să coase.
Culese de Nicolae Tomici, preparand.

(Din Cebța)

Ce n'a lăsat Dumnezeu
S'avem de fete birău,
De mueri solgă'irău!
Da, dar fi și ablegați,
Mulți ar fi și spanzurați,
Ar fi omu cum-ui macu
N'ar ști unde 'și duce capu
I-ar porunci pe nemțește *)
Să se poarte cătănește,
L'ar suci pân-ar pocni,
L'ar mâna pân' ar crepa,
Noaptea toată ne somnată
Ziua 'n treagă nemăncată.
Lucru mult și costul *) rău
Pân'l'ar bate Dumnezeu.

Culese de Anița lui Bocca.

*) Se zice „pe nemțește” ori cărei limbi netăle-
lese de popor.
*) mănărea.

Chiuturi

(Din Bihor.)

D'asa zice nana mea,
Că nu-'i gură ca la ea.
Ba zău este și mai dulce,
Numai eu nu mă pot duce.

Supărată ești tu nană!
De ce drac oi fi vigană?
Că s'a dus badea cătană.
Pentru'o nană ce-'mi fu dragă,
Căuta-i temnița de largă.
Pentru'o nană ce-'mi fu mândră
Căuta-i temnița de lungă
Vai! de mine mult mă jor,
Că de nana nu mi dor!
Dar' m'ntore să nu 'aintesc
Că tot la nana gândesc.
De cându-i nana pe lume,
Dracu i-a mai zis pe nume.
Ci i-am zis tot „nana mea”,
Doară nu s'a mânia!
Ia tu nană sama bine,
Dac'ai dat mâna cu mine.
Să nu dai cu altul, mâne
Căne me*) lucru'n rușine.

Culese de Romul Lufai.

*) me se aude pria Biharia în loc de: „merci”

IOAN C. BRĂTIANU.

(Anii 1848—1859.)

După ce la 1848 Fuad-Efendi, succesorul lui Soleiman Pașa, fu crâncen bătut de bravi pompieri din dealul Spirei, Ruși năvăliră în țară. Atât le fu de ajuns. Nu crutară nimic, tot ce nu era pe placul lor era nimicit. Planul lor era de a deslipi pe popor de aprigii lor conducători; știau că depărtându-i va putea teroriza pe țeran. Ce puteau face? Au exilat pe toți bărbății cari au luat parte în această mișcare, lupându-l pentru cauza națională.

Boerii părau și Rușii exilau.

Acești boeri erau populi? Nu. Brățianu ne arată cum erau considerați boerii de către popor.

„Se înțelege dar' dela sine-și, — zice Ion C. Brățianu, — că boerii cei mari într'o asemenea poziție n'au putut dobândi o influență în țară, ba încă că ei sunt priviți cu același sentiment ce erau priviți străinii apăsători. Toată puterea ce aveau în țară le venia numai dela administrația ce o țineau dela străini. Ura de care boerii se simt urmăriți din partea nației, și care ei o întorc cu prisos, îi întărită și mai rău și-i fac să fie adesea mai inimi ai naționalității române decât străinii chiar. *)

Crud fu momentul când patrioții părăsiră țara!

Ioan Brățianu fu arestat și ținut două săptămâni într'o barcă pe Dunăre; fiind pus în libertate se putea duce ori unde va voi, numai în țară să nu se întorcă. Când el părăsi țara și poporul, pentru carei i-și dăduse viața, nu se descurajă; simțământul de luptă se imperturcă într'ensul, el atunci nise:

— „Barbaria și corupțiunea au învins pe soldații revoluțiunii, dar revoluțiunea nu; pe când noi suntem isgoniți, printre batoatele lor se întrecă libertatea unui popor redeșteptat.“

Exilat fiind din Muntenia de către Rușii și tot puternici acum, Ioan Brățianu, împreună cu mulți alți patrioți ce aveau să împărțășescă aceeași soartă ca și densusul, se duse la Paris să-și petreacă crudul exil.

În exil fiind chiar, acești bărbați oțeliți în luptă nu puteau sta în neactivitate; Oamenii de Stat streini și capetele încoronate erau ținta lor, pe densusii trebuiau să-i pregătească spre a-i avea drept sprijin când momentul va sosi ca lovitură decisivă să se dea.

În timpul cât lupta se încinse în capitala Franței, Ioan Brățianu avu un proces cu autoritățile franceze. În luna lui Septembrie anul 1853 acusat fiind în urmă, în ziua de 16 Ianuarie 1854, fu condamnat de către tribunalul corecțional al Seinei la trei luni închisoare, la o amendă de 3000 lei și pierderea drepturilor civile pe termen de cinci ani.

Acesta este un mic incident, ce Ioan Brățianu suferi la Paris în timpul exilului.

Activitatea acestui luptător în timpul surdității lui este de admirat. El ajutat de medicul său C. A. Rosetti, pleda cauza Romaniei cu succes în Paris: convinge pe publiciști, literați, istorici, bărbați politici, oameni de Stat; tot ce putea deveni într'o folositor țerilor române și viitorului lui strălucit. Chiar și pe împăratul Napoleon III, acești bărbați îl convinsă de dreptatea acestei cauze pentru care luptau cu atâta tălmăc. Ast-fel împăratul preparat de densii, se putut veni într'ajutorul țerilor române, și când chestiunea lor, se supuse judecăței Europei întregi.

Unirea principatelor era idealul lor acum pentru aceasta luptau din răspuneri.

Era de admirat curajul acestor oameni când vorbeau cu ardoare în fața oamenilor de Stat străini!

În timpul exilului său Ioan Brățianu pu-

șea o mulțime de broșuri prin care arăta
*) Aceste rânduri sunt luate dintr'un Memoriu, ce Ion C. Brățianu i-l adresă în 1859 lui Cuza-Vodă, la „tălmăca sa venire“ și dat prin mijlocirea lui Dimitrie Sturdza.

lumei culte suferințele îndurate de poporul român, prin care el atrăgea atențiunea Europei asupra țerilor române, prin care el cerea ajutorul puteri lor străine în contra cutropitorilor străine, în contra cutropitorilor nostri.

După un exil de opt ani de zile, Ioan Brățianu se întoarse în țară în ziua de 8 Iulie 1857, împreună cu toți aceia-ce până acum apărară drepturile Romanilor în țeri străine. Terenul pregătit în afară, trebuia acum luptat și înăuntru. Intors în țară se puse car' pe luptă, dar' acum cu mai multă speranță în viitorul fericit.

Era tocmai în ajutorul alegerilor divanului ad-hoc, când Ioan Brățianu sosi în mijlocul poporului cu care luptase în timpul mișcării, la 1848. El fu ales membru în divanul ad-hoc. Aci glasul său răsuna puternic pentru a apăra idealul politic al său; discursurile sale convinsă pe toți și grație bărbăteștii lor lupte, odată cu convențiunea din Paris se acordă Romanilor: egalitatea înaintea legilor, privilegiile căzură, alegerea Domnitorului.

În ședința a șaptea a Divanului ad-hoc din 7/19 Octomvrie, se dete citire de către Mihail Kogălniceanu propunerii pentru Unirea Principatelor.

Iată ce zicea glasul lui Ion C. Brățianu în 1857:

„Voim că Românul să se restabileze în însuși ochii săi ca om, și să se introneze întru toate drepturile sale, ca să poată trăi după legile naturii sale, dezvoltându-se, perfecționându-se și împlinindu-și misia sa în societate, cu toată gloria și virtutea de care este capabil.

„Voim să aibă o patrie, unde toți să aibă același drepturi și aceleași datorii și o parte întreagă și de o potrivă la viața națională, — o familie de vor merita-o prin iubirea și moralitatea lor, o proprietate, de vor voi să muncească. Voim ca fie-care să fie stăpân pe roadele muncii sale, fără a putea să-și ia un paiu măcar trântorii omenirii.

„Voim ca România să fie în solidaritate cu celelate popoare ce vor ținde cel puțin spre dreptate, solidaritate și frăție.

„Eată, în scurt, ce voim și ce cerem pentru România. Cât pentru mijloace, nu voim altele decât acelea ce ne-a dat Dumnezeu, ca să ne putem mântui, ori de câte ori vom voi, cu deplinătate și care sunt — mîntea, inima și când trebuința va cere să întrebuițăm și noi, ca toate națiile, — și sacrificiile naționale.

Sosi și ziua alegerii unui Domn. Moldova trebui să-și aleagă ca mai întâiu Domnitorul. Partidul național moldovean propuse candidatura colonelului Alexandru Cuza, care eși triumfător din luptă aproape cu unanimitatea voturilor.

Acum lupta luă un caracter cu totul grav: voi-va Muntenii să aleagă și densusii tot pe alesul Moldovei? Această chestiune se arăta mai imposibilă de realizat, mai ales, că alegerile legislative dădură o mare majoritate de partizani ai lui Bibescu, deci în contra Unirii principatelor.

Lupta era grea de înfruntat.

În ziua de 24 Ianuarie, zi hotărâtă ca să se aleagă Domnul Munteniei, poporul se strînse pe dealul Metropoliei spre a putea lupta din răspuneri pentru înfrățirea țerilor amândouă, sparse porțile Mitropoliei și pētranse înăuntru ca să privegheze alegerea. Oțtirea nu putu liniști poporul, pușca și baioneta nu putu să oprească glasul sfânt al poporului. Deputații înspăimântați însărcinară pe Ion Brățianu și Dumitru Ghica ca să-l liniștească. Acel-ce nu-i era teamă de oțtirea, se liniști la glasul lui Ion Brățianu; poporul capitalei când văzu că le vorbește părintele seu, se potoli și așteptă în liniște efectuarea alegerii. Cuvântul lui Brățianu făcu ceea-ce ce nici glonțul nu putea face. Sfânt și ascultat a fost cuvântul lui!

Domn al Munteniei se alege alesul Moldovei. Victoria era a lor! Ei triumfă în unanimitate alegându-se Alexandru Cuza. Alexandru Cuza, care în ziua de 5 Ian.

era alesul Moldovei, în ziua de 24 Ianuarie putea îndeplini de fapt unirea principatelor surori. Printr'aceasta înđoiță alegere, pa-sul cel mai hotărîtor fu făcut de către naționaliști întru realizarea idealului lor.

„Votul dela 24 Ghenarie, ne spune Ion C. Brățianu într'același memoriu adresat lui Vodă-Cuza, a deschis o eră de întărire de mărire și de fericire națională, nu numai fiind-că aceste două principate s'au unit sub Măria Ta, dar' fiind-că societatea din Țeara-Românească s'a emancipat de apăsarea unei clase ce oprea dezvoltarea puterilor naționale.“

Puterile străine fiind preparate de Ioan Brățianu, Dumitru Brățianu, C. A. Rosetti, frații Golești, Ioan Ghica, Alexandri, și alți harnici și devotați fii ai națiunii românești aprobară alegerea lui Alexandru Cuza și Unirea-Principatelor. Cuza-Vodă după-ace două țerile, în 1862, strămută capitala în București și unirea țerile române fu decretată în mod oficial.

Mântuirea unui steag.

Onorată redacțiune!

Un sublocotenent vienez, cu numele Adolf Ascher, voește din incidentul iubileului de 50 ani de domnie a Majestății Sale să scrie o carte în care să arate cu numele pre acei bravi militari, cari în urma vre-unei vitejii, pe câmpul de bătaie au fost decorați. Numele domn poate că prin arhivele militare de acolo a aflat că între astfel de eroi e și domnul Trăilă Spărișu, magistru postal în retragere, de aici. S'a adresat dar' și către domnul Trăilă Spărișu cu rugarea să-i descrie timpul și cauza decorării, precum și unele schițe biografice. Domnul Trăilă Spărișu având în vedere că prin descrierea și publicarea luptei, în urma căreia a fost decorat va face un serviciu neamului său românesc, prin care încă se poate conchide că „romănu-i născut soldat“ n'au steag deci la îndoială, ci îndată punându-se pe lucru și adunându-și toate datele și notițele, a trimis respectivului domn următoarele.

„Sunt născut în anul 1821 în comuna Uzdin (de presinte Ozora) din fosta grăniță militară. Părinții mei au fost plugari, cari după absolvirea școalei românești m'au trimis și la școala germană, de oare-ce cunoștința limbei germane pe atunci era de neapărată lipsă și trebuință. — În anul 1838 am fost asetat și înrolat la miliție, la regimentul banato-german Nr. 12 cu sediul în Panciova. În anul 1848 cu batalionul al II al aceluiași regiment am mers în Italia, unde ajungând am luat parte la mai multe bătălii. În 24 Iulie 1848 în bătălia dela Somma Compagna, însă batalionul nostru (II) deveni prinsioner cu 12 ofițeri și 576 feciori, între aceștia eram și eu ca stegar, (Fahnenführer). În prinoare, îndată ce am observat pericolul pentru steag, și ca acesta să nu apuce în mâinile inamicului, iute am tăiat steagul dela prăjină, aceste am aruncat-o preste zid, ear' pajura din vârful prăjinei: am dat-o adjutantului regimentului dela batalionul al II; steagul (pânza) însă desbrăcându-mă l'am înfășurat în jurul corpului meu apoi îmbrăcându-mă de nou, l'am purtat astfel 2 zile și 2 nopți, până când în a treia noapte, dându-mi-se ocaziune și având timp, am luat steagul din jurul corpului meu și l'am vîrit în traista-mi de piele, între scândurile acesteia. Astfel am purtat eu steagul în spate mai multe săptămâni. — După ce am fost eliberați din prinoare, venind noi la regimentul nostru, eu am scos steagul din traista-mi de piele și desfășurându-l cu el în mână am ajuns la regiment în Bergamo. Cu ocaziunea trecerii prin Milano, unde era cuartirul general a maresăului Radetzky, adjutantul acestuia văzându-mă cu steagul în mână înștiința Excelenței sale că steagul batalionului al II n'au perit și n'au căzut în mâinile inamicului, ci stegariul scăpând din prinoare l'au redus, și că voește să se presinte Excelenței sale. Atunci maresăul plin de bucurie, că steagul au fost mântuit exclamă: „bravo!

e oare posibil? așadară steagul nu s'au perdut? las' să între viteazul stegariu.“ După aceea am intrat la densusul cu steagul învăluit într'o năframă albă. Maresăul se apropie de mine, și bătându-mă cu mîna pe umere m'a întregat: „fătul meu ști tu nemțește? „i-am răspuns: da Excelență. Așadară enarează-mi ce și cum ai făcut de n'au căzut steagul în mâinile inamicului? I-am răspuns deci cu de-amăruntul toate ce și cum am scăpat steagul ca să nu cadă în mâinile inamicului. La răspunsul meu Excelența sa de nou m'a bătut pe spate și m'a lăudat. După aceea se întoarse către adjutantul meu și zise: dute și adă pentru acest viteaz și fidel soldat care și-a expus viața pentru Patrie și împărat o medalie de aur. Adjutantul se duse, veni însă îndărăt și înștiință, că medaile de aur nu mai sunt, ci numai de argint. Maresăul însă la aceasta îi reflectă: „acest viteaz soldat nu merita de argint, ci de aur și dacă acum nu mai sunt de aceste, atunci dute cu el sus ca cel puțin să primească acum ceva drept present pentru bravura sa, ear' meritata medailă de aur de sigur o va primi în scurt timp“.

Adjutantul merse cu mine în etagiul prim unde se aflau mai mulți generali adunați cărora le înștiință că au venit ca la porunca Excelenței sale să-mi dea ceva drept present: Generalii însă îl întregară, că pentru-ce să-mi dea ceva drept present? Adjutantul le răspunde: pentru-că el în prinoare fiind, n'a predat ci a readus steagul batalionului său. — La auzul acestei veste apropiindu-se toți generalii de mine și făcând un cerc în giurul meu mă întregară: ce și cum am făcut în cât n'am predat steagul în mâinile inamicului? Eu leam răspuns toate cu deamăruntul, ear' cel mai bătrân general zisă celorlalți: „da domniior, astfel de casuri obvin foarte rar“ după aceea mi-au numărat și dat drept present șase galbeni imperiali.

Din Milano apoi cu steagu în mână m'am dus la regiment, care staționă în Bergamo. Colonelul regimentului avisat fiind despre sosirea noastră, și văzându-mă cu steagul în mână, plin de bucurie, în dată au dispus ca steagul să fie din nou provăzută cu o prăjină nouă, ceea-ce sub îngrijirea mea s'a și întâmplat, ear' când aceasta fu gata după obicei am bătut cuile. Ajungând și la mine rândul le-am bătut rostind următoarele cuvinte: „În numele Maiestății Sale împăratului nostru, a Patriei și a maresăului Radetzky.“ — La aceste cuvinte ale mele, adjutantul batalionului II, căruia în prinoare i-am predat pajura spre păstrare mi reflectă: „da, da pentru-că maresăul și-a dat medalia de aur; dacă d-ta n'ai fi mântuit și readus steagul, atunci eu îndată te-ași fi împuscat.“ Auzind eu aceste malițioase și pline de jalusie cuvinte, i-am răspuns: „Bine, bine eu steagul l'am mântuit și readus, dar' d-ta n'ai re-adus pajura ce ț'am dat-o în prinoare spre păstrare căci sau ai perdit-o, sau ai lăpădat-o.“ În urma acestui meritat respuns amuți malițiosul și jalusul adjutant. De aci înainte însă ofițerii mei, cari partea cea mai mare erau sărbi, n'aveau ochi să mă vadă, ci în continuu mă șicanau și mă neckjeau încât după un serviciu de 13 ani, scărbit de atâtea nedreptăți și șicane m'am retras dela miliție.

Șicanele ofițierilor sărbi însă nici după retragerea mea n'au încetat de oare-ce în anul 1858, cu ocaziunea venirii Maiestății Sale împăratului în Panciova acordându-mi-se și mie audiența cerută, m'am rugat să mi-se confere titlul de ofițer cu dreptul de pensiune, durere însă intrigile adversarilor mei au fost mai tari, de oare-ce rugarea mea n'a fost ascultată, pecând alți camerazi de-ai mei Sărbi fiind, — dar' cu mult mai inferiori mie și în ori ce privință mai slabi decât mine, în scurt timp au avansat la gradul de ofițeri.

Tot pe când eram în Bergamo la regiment, mi-au sosit și promisa medailă de aur cu următorul autograf prea înalt! „Haupt-Quartier, Mailand am 20. Oktober 1848. Pr. Nro 4624. Die goldene Tapferkeits-Medaille

in allergnädigsten Anerkennung verliehen.*
Cu ocaziunea acătării acesteia de peptul meu, comandantul regimentului nostru cu pompă mare înaintea armatei au zis între altele: numai stegariului Trăilă Spăriosu avem de a'i mulțămi, că mai poșede regimentul nostru steagul său, almintrelea ar fi pentru noi o rușine mare să mergem acasă fără steag.

Mai departe am de a vă comunica, că eu 56 ani întregi am stat în serviciul Austr'o-Ungariei, și anume 13 ani ca *militar ear* 43 ani ca magistrul postal aci în loc. În 20 Ian. a. tr. însă mam retrăs și am predat acest oficiu nou denumitului magistrul postal, din cauză, căci bătrîn fiind, numai sunt în stare să mai servesc. — Ceea-ce însă pentru mine e mai dureros și mai trist e, că azi am rămas fără nici-o pensiuine, fără nici-un ajutor material, în urma cărora bătrînețele mele amar trebuie să le petrec fiind că tinerețele mele le-am sacrificat pentru Tron și patrie. Azi la bătrînețele mele cu amar trebuie să-mi căștig pâinea de toate zilele pentru susținerea vieții mele, de oare-ce mult puțină mea avere moștenită dela părinți, o am cedat'o fiului meu adoptiv (nepotului de frate) pe carele cu neavînd prunci, de mic l'am crescut și educat, ca și acesta la rëndul seu să mă susțină la bătrînețe, dar' vai! modul cum acesta mă susține nu'l doresc nici dușmanilor mei. E adevărat că în urma unei rugări făcute în luna Sept. a. tr. și a adresată ministeriului comun de războiu, Maiestatea Sa Impăratul și Regele prea grațios s'au îndurat a'mi acorda un ajutor (Gnadengehalt) de 30 cr. pe zi (mulțămesc și pentru atîta) dar' totuși e cu greu, ca o persoană neaptă de lucru, la bătrînețele s'ale, săși poată susține viața s'a cu 30 cr. pe zi. Tristă și dureroasă e o astfel de viață, trebuie însă să rabd.

Ozora-Uzdin 11 Decembrie 1797.

cu stimă:

Trăilă Spăriosu m. p.
posesorul Medaliei de aur
pentru vitejie.

Dela Sate.

Proces câștigat. — Biserică. — Societate de consum.

Comuna bisericească Ciuciu din prot. Halmagiului fiind incurcată într'un proces cu societatea căii ferate Arad-Cianad, după o stăruință neobosită din partea Dlui preot gr. or. din loc *Nicolau Balta* și a Dlui avocat *Dr. Stefan C. Pop* din Arad, a dobândit procesul câștigând astfel pe seama comunei bisericești gr. or. Ciuciu 3800 fl. bani gata.

Atât dl. avocat *Dr. Stefan Pop* cât și Dl. preot *Nicolau Balta* merită toată recunoștința cu atât mai ales, fiindcă acum comuna Ciuciu încurcînd își va zidi o biserică nouă ce numai prin dobîndirea acestui proces a fost cu puțință.

Lângă acesta mai un semn bun din părțile Halmagiului, anume: Rdisimul Domn protopresbiter gr. or. *Ioan Groza* s'a pus în fruntea înțelegerii din Halmagiu și tract pentru a înființa în Halmagiu o societate de consum. Ideea e primită cu multă bucurie din partea înțelegerii și a poporului. Sunt deja subscribe peste 200 de acțiuni a 10 fl.

Dnii *G. Ioanescu*, esecutor reg., *Nicolau Rob* notar cercual, *Andrieu Puticiu* notar cercual, *Enea Ioldea*, *Mihaiu Vidu* învățatori *Nicolau Popescu*, *Traian Popescu*, *Ioan Nicula*, *Arseniu Leuca*, *Nicolau Balta*, *I. Sirca*, *L. Iuga*, *Ioan Giurgiu I. Stefea*, *Arseniu Circuș* preoți contribuie mult la ajungerea scopului, cu deosebire *Di. G. Ioanescu* se espune mult pentru realizarea ideii.

Incât Dl. protopop *Ioan Groza* va stăruie tot cu așa zel cași până aci în cauză, despre ce nu ne indoim nici un moment, scopul va fi în cel mai scurt timp realizat; bunul Dumnezeu să ne ajute.

C. p.

Un respuns.

Toracul-mare, 4/16 Febr.

Onorată Redacțiune!

Cu referire la corepondența datată din Toracul-mare, în interesul adevărului, avem onoare a vă ruga să bine-voiți a da loc în coloanele foaiei, ce redigați următoarelor deslușiri.

Dela înființarea corului încoaci, atât conducătorul *I. Rașa*, cât și preș. corului preotul *Iosif Secoșan* se folosește de cor, pentru a putea vîri intrigă, neînțelegeri și a provoca scandaluri despre ceea-ce convingîndu-se comit. par. a intervenit și a voit să pună capăt, staverind ordine în cântarea bisericească; dar' conducătorul și preș. corului s'a opus. Și fiindcă în comuna noastră există și cor de școlari, Ven. Consistor a dispus, ca și corul de școlari să aibă dreptul de a cânta în biserică a doua zi de serbătoare mare, după cum afirmă și corepondenții, că în ziua de *S. I. Botezăt.* avea să cânte corul școlărilor în duet. Aceasta nu-i convenia înv. *I. Rașa*, și frămîntându-și creerii bolnavi, a iscodit drept pretext o minciună și a inspirat'o corepondenților mai sus amintiți, că la dorința espresă a unei mulțimi de oaspeți străini, presentându-se o deputațiune de trei coriști la preotul *I. Secoșan*, — le-a dat permisiune. Cine au fost oaspeții? Și s'ar fi întemplat, dacă dl. înv. *P. Avramuț*, avînd dreptul în mînă, mergea cu corul școlărilor ca să cânte. Dînsul însă avînd o inimă bună — s'a retras. Cauza pentru care conducăt. *I. Rașa* cu preș. corului de bărbați voiesc în adins să pună pedeci corului de școlari, e că poporul este însuflețit și mulțămî și cu corul de școlari, și osteneala și zelul dlui înv. *P. Avramuț*, care a făcut peste 20 cântăreți de strană.

Corepondenții zic: că înv. *I. Rașa* de 3 ani instruează și conduce corul de bărbați fără plată? Da, — dar' ce plată îi mai trebuie, pentru-că dînsul a înființat corul, pentru interes egoistic, seducînd chiar și pe Ven. Consistor a-i proba un regulament, că va procede conform inviațiunilor din „Manuducere” la afacerile învățămîntului poporan, anume: că va înființa fond din concerturi, înmormîntări etc., care fond ar trebui să se administreaze prin epitropia parochială, ca și celelalte fonduri bisericesci, și nu prin dînsul.

Nu-i adevărat că înv. *P. Avramuț*, ar fi zis cătră judele comunal să-i coboare jos pe coriști, ci i-a arîtat numai porunca consistorială.

Nu-i adevărat nici aceea, că învățătorul *P. Avramuț*, a mers la biserică să desbrace școlarii îmbrăcați, căci dînsul cu inima mîhnită fiind, n'a venit de fel la biserică. (Curios lucru! Redacțiunea.)

Și oare nu înv. *P. Avramuț* a stăruit ca conducătorul *I. Rașa* să fie introdus în școală, pe lângă toate pedecile ce i-se pusesse în cale, neposedînd calificațiunea recerută prin concurs.

Învățătorul *P. Avramuț* a armoniat cu *Avramescu*, ci din contră *I. Rașa* a avut neplăceri, făcînd arîtare la comisiunea școlară contra d-sale. Deasemenea cu celalalt înv. dl. *N. Onciu*, care de mai mulți ani se află în comuna noastră, — armoniază foarte bine.

Privitor la aceea, că ginerile dlui înv. *P. Avramuț*, ar fi denunțat corul pentru abuzurile și neplăcerile ce zilnic i-se fac prin conducătorul *I. Rașa* și președintele preotul *I. Secoșan*, ca conducător al oficiului parochial, — soacrului seu, dînsul va răspunde. (Așteptăm! Redacțiunea.)

Cunoscînd subscriși afacerea ventilată mai de-aproape, atât comitetul cât și sinodul parochial prin concluse s'a pronunțat cu neîncredere față de preș. parochial *I. Secoșan*, și cere expres să fie absolvat de conducerea oficiului parochial încredințându-se celuiaialt preot conducerea, pentru-că nu comunică comit. parochial ordinațiunile mai înalte care nu-i convin d-sale și numai prin raporturile intențioase am ajuns acolo unde suntem.

Celelalte ce ar mai fi de zis, le retăcem.

Lazar Negru, *Ioan Lelea*, *Nicolae Zeicu*, *Jorga Nicolae*, *Lazar Miat*, *Jova Secoșan*, *George Rașa*, *Sadon Iefta*.

Observăm că o parte mare din răspuns a trebuit să lăsăm afară, deoarece-ce *subscriitorii* — cari nu ni-se par *totodată* și „*redactorii*” acestui *respuns* — se ocupă prea mult de treburi personale. Redacțiunea.

*

Pentru biserică.

Borlova, 26 Ian 1898 n.

Serbătoarea „Botezul Domnului” a fost pentru noi borlovenii într'adevăr o zi de bucurie și însuflețire în cele strîns bisericești. Zi de bucurie, căci vîzurăm de nou că și în anul 1898, — întru asemenea ca în anul 1897 — evlavioșii nostri creștini sevîrșesc fapte bune creștinești, aduse pe altarul Domnului, întru înfrumșetarea sf. noastre bisericii.

Așa și la noi în Borlova, la îndemnul zelosului preot *Eliseiu Dragalina*, evlavioșii creștini: frații *Arsene* și *Petru Dănescu* cu soțiile lor *Marea* și *Măria*, au binevoit a jertfi 4 icoane mari, foarte frumoase, în preț de 106 fl. v. a., spre împodobirea casei lui *Dumnezeu*. Și anume: I. icoană reprezentă *Nașterea Domnului* cu cei trei Magi dela *resărit*; II. *Botezul Domnului*; III. *Buna-vestire* și a *IV-a* *Înălțarea Domnului*, toate 4 zugrăvite pe tinichea încheiate în ramuri de lemn, sculptate modern și aurite, cari icoane sunt menite ca să se poarte câte de 2 creștini în fruntea procesiunei, la casuri de eșire cu sf. litie.

Asemenea și dl. *Visantie Babeu*, comerciant în Borlova, a binevoit tot la această zi a dona sf. bisericii o cruce de argint de China pe sf. pistol și o icoană înfățișînd *Botezul Domnului* pentru iconostas, în preț de 12 fl. v. a. Care toate a fost sfințite de preotul local susumit cu ocaziunea sfințirii apei afară la riu, în prezența unui public numeros, între tunetul trescurilor.

După sfințire preotul amintit, într'o vorbire bine potrivită a adus donătorilor mulțămirea cuvenită și le ură ani mulți fericiți! Îndemnînd totodată și pe alți creștini a urma acestui exemplu frumos.

În numele comitetului parochial:

Zaharie Ianoșel,
președinte.

Ioan Rădoiu,
notar.

Boroș-Îneș, Februarie.

Femeia *Floarea Valea*, a dăruit bisericii un *Ochtoich* în preț de 9 fl., și la mormînti a ridicat o rugă, în preț de 45 fl. Cîinste i-se cuvine și laude.

PARTEA ECONOMICĂ.

Băncile populare.

Institutele noastre de credit și economii sunt institute neguțătorești și înființate prin comune mari și prin orașe.

Cu toate că sunt întemeiate pentru-ca să ajute lipsese tuturor păturilor de oameni, întărînd așa purtarea și creșterea găzdasiei lor, ba și pentru ca să mărească și lățească zelul de a păstra în ele, din zi în zi vedem că partea cea mai mare a poporului nostru nu se poate folosi de ajutorul acestor institute.

Și oare cum se poate una ca asta? Iacă cum. Plugărimă noastră, — afară de partea cea mică din ea, nu poate scrie și ceti. Și pedeca asta se simte tare, căci după cum sunt statutele și întocmirea acestor institute, apoi omul care vrea să ia un împrumut nu poate căpăta *credit personal*, ear să ia împrumut cu *intabulație* (împrumut hipotecar), ear' nu-i vine la scoteală, mai cu seamă

dacă îi suma mică, că doar spese tot ar avea destule și vezi omu-i sărac, abea apucă să capete bani lesne, eștîni, fără atîta amar de spee.

Dar nu numai plugărimă e cuprinsă de acest neajuns. Mai avem noi doară, și meseriași. Dar' și dintre aceștia puțini pot scrie și ceti și așa neavînd nici avere, cu toate c'or fi oameni de treabă și muncitori, ei remîn în zădar, n'au cartea n'au parte de împrumut.

Dar' plugărimă mai are cum mai are, căci doar' își poate împovora pămîntul numai bietul meseriaș n'are nici pămînt, toată averea-i capul și mînila, și pe aceștia zău, astăzi cu greutatea cea mai mare poți căpăta credință.

Ce-i în mînă nu-i minciună, de asta se țin orbii institutele de bani.

Apoi afară de lipsa de a putea scrie și ceti, mai e și felul cum să te legătuiesci pentru împrumutul luat.

Vai, cine nu știe, că plugărimă n'are bani la îndemînă, decăt numai toamna, după-ce a adunat rodule de pe câmp, că doar' partea aia din ea care ar avea bani gata și peste puțină lipsă ar duce de împrumut. Mai știm cu toții ș'aia, că fie-care datorăș e silit la 3, 4, 5 ori 6 luni să plătească camăta după împrumut, dacă nu și din capital, că de nu, va fi globit ori prin proteste, sau prin camete de n'întîzriere.

Legămintul asta, care-i numa spre folosul institutelor de bani, nu se poate năravi nici cu meseria, dar mai puțin cu puțină plugărimă noastră, așa că nu-i poate sluji de fel spre înlesnire de a căpăta credit, ba zău din potrivă de cele mai multe ori îi ajută numai la păgubirea stării de avere a lui.

D'apoi cum așa?

Ian' scoțiți. Un plugar ia spre pildă să zicem, numai 50 fl. la 3 luni sau la 6 luni. La roc sau termin înscind din nesciință sau neputință, nu și cauză de datorie. De'i datorie pe cambă și se protestează și ca binefacere se mai aruncă'n spinare v'r'o 4 și iar de'i datorie cu obligație, apoi plătește camăta de n'întîzriere, fără a socoti florinii, ce ar avea să'i de din capital înapoi.

De nu s'a căutat de datorie, fiind n'a avut bani pe vremea aia și toate astia, vrea să se țină de legămint, ca să nu plătească spese zadarnice, ce o să facă?

Se va arunca iară în ghiarele unor rarilor de la sate, de cari abea scapi, căci doar dela ei o să ceară banii lipsă, pentru ca să-și pună datorie iar la bună cale!

Avînd el acum să plătească camăta tot la 3 luni, treaba asta învoesce de 4 ori pe an și știți care va fi?

Acela că șecerisul bietului plugărimă și așa va intra în buzunul cămătarilor, așa, că averea lui peste mult o să se trezească „dobă”.

S'au de n'ar face datorii nouă la cămătari, apoi își va vindice șecerisul cu ori-ce preț, fie și în pagă numai ca să capete bani.

D'aia pentru-ca să facem ca plugărimă far de carte, precum meseriașii săraci să se poată împătași cât de mult și de bine de dîtului de care au lipsă, e neîncrederea de lipsă ca să se însoțească între ei și să întocmească pe unde s'ar afla umbră de *România* *soțiri* adecă *Bănci populare*.

Ce-s acestea, vom arîta într'un număr viitor.

Traian V. Terza

NOUȚĂȚI

Arad, 25 Febr. n. 1898.

Alegere de vicispăn. La Timișoara a și început lupta în vederea alegerii vicispănilor. Sunt 3 candidați: Kovacsics Gyula care dela 1871 slujește comitatului (acum e președintele sedrii orfanale); Kapdebő Jergely, protonotarul actual și Revicky, care numai de un an este în slujba comitatului. Nemții lucrează pentru reușita celei dintâi, mai ales ca astfel acest din urmă să nu poată ajunge protonotar.

Din ofițer — hoț. Se scrie din Cluj, că și-au dus din temnița procuraturii la Seghedin, un rob, a cărui viață a fost foarte abuzată. Robul se numește Victor Casparides, e din bună familie, și a fost loțeron de husari în Cernăuți. Înainte de 15 ani și-a lăsat cariera fugind cu o femeie dela circ. Săracind societatea, înainte de asta cu 10 ani, veni în Ungaria, umblă din oraș în oraș până se nimici cu totul. De Casparides l-au prins în Turda pentru furt, el însă străpunsese paza și fugi din temniță. L-au prins din nou și-l osândiră. După ce scăpă din temniță trăi din înșelăciuni mai pe urmă a sevrșit la Bistrița mai multe spargerii și furturi. Pentru acestea a ajuns acum cară la Seghedin!

Bine au făcut! Ziarele ungurești din Arad iau în apărare pe un Român prigonit de preoți. Eată afacea întreaga: Nefericitul Nicolae Suta din Căpruța îndemnat de necuratul, de bună-seamă, și-a dat casa pentru școală... *ungurească!* Mergând să se cuninece la preot, acesta l'a ocărit pentru păcatul ce a sevrșit făcându-se coadă de topor celor ce vor să ne răpească limba. Supărat, și-a dus atunci la preotul din Monoréștie. Nici acesta nu l'a primit însă mai vesel.

Bine au făcut. Ticaloșii care pentru câți-va florini se vînd, nici în biserică să nu mai fie primiți, ei focul cel vecinic să le fie parte!

Himen. Joi în 12 l. c. Dl. Petru Nica, învizitor în M. Slatina și a sîrbat canonic: cu domnișoara Silvia Turcu fiica preotului Partenie Turcu din Lupești.

Dl. Georgiu Stoia, proprietar în Cuiediu s'a fidanțat cu domnișoara Silvia Iosa din Ramna. Felicitările noastre!

Necazuri mari li se fac unor abonați ai noștri de prin Bihor. Și anume poșta nu le e regulat foaia. Astfel o pățese cei din *Leșu*. Se vede că poștarii și notarii vor să și facă de cap cu ori ce chip. Unii merg cu obrăznicia până a injura pe Români să nu mai citească foi remănești, pentru că ar scrie contra statului. Nu împotriva Statului scriem însă noi, ci contra slujbașilor netrebnici ai statului.

Petrecere. Tinerimea economică-română în Arad-Pârnea are onoare a vă invita la Concert și Petrecere de dans ce se va ținea Duminică în 15/27 Februarie 1898. În sala cea mare dela „Școala nouă”. Inceputul la 8 oare seara. Prețul de intrare: de persoană 30 cr. Din venitul curat se vor procura note. Programă concertului: (cor mixt) 1 „Imn bisericesc” arangement de N. Stefu 2. „Străvînă” poezie de I. Grozescu declamată de Persida Măcinic. 3 „Imnul unirci” de C. Porumbescu 4. „Moș Martin” poezie de I. Grozescu decla. de George Curticean. 5. „Sînduca” de G. Musicescu 6. „Înzinte” poezie de Nicu Stejerel declamată de Marta Bota. 7. „Peneș Curcanul” poezie de V. Alexandri declamată de Ioan Ardelean. 8. „Nușcă” de Valeriu Magdu.

Petrecere românească. Toța Joja din Boroz-Îneu ne scrie că fiind în ziua de Bobotează la Cherechiu, a rămas uitit de cele văzute acolo. Sătenii au jucat adică teatru și cu prilejul acesta școala a fost foarte frumos împodobită cu cerți și ștergere în tricolo. Teatrul a făcut mare plăcere tuturor, ear' sub conducerea lui Niculae Talian s'a jucat „Călușorul” și „Bătuta”.

Mare laudă aduce învățătorilor Todor Lazar și Micoroiu și comitetului parochial care s'a dus la petrecere. Tot așa și notarului, dlui Ardelean.

Rugare. Dl. Gheorge Chereches, preot în Veherd roagă prin noi pe toți colegii sei cu cari a studiat înainte cu șapte ani, că conform legăturii ce au făcut să trimită raport, să știe astfel unii despre alții, ca să se poată proiecta apoi și o întâlnire între toți prietenii buni d'odinioară.

Perină de sîriu din bancnote Kossuth. În Szeghalom a murit deunăzi un mare kossuthist Mesko Károly, eroitor. Toată viața lui a adunat bancnote d'ale lui Kossuth, ear' când a simțit, că i-se apropie sfîrșitul, a lăsat cu limbă de moarte, ca din bancnotele adunate, 40.000, să-i facă perină de sîriu. Dorința i-a implinit-o cei rămași.

O adunare de femei anti-semite. În sala cea mare a primăriei din Viena a avut loc la 5 Februarie c. o adunare de femei anti-semite cu scop d'a protesta contra unei adrese de felicitare și incurajare trimisă lui Emile Zola la Paris, de 500 de fete vieneze, cu ocazia procesului care se debate acum la Curtea cu jurați din Paris.

La această adunare au luat parte și deputații Pattai și Weiskirchner. Se afla de față și un reporter al ziarului parizian „Libre Parole”.

Ședința de protestare a început printr'un scandal provocat de prezența a două femei cari erau luate drept ovreice, pe când ele erau adevărate creștine. Ușierul adunării un bărbat zdravăn, a primit ordin ca să deie afară pe cele două femei și ușierul s'a achitat perfect de îndreptare.

Doamna Platter, care convocase adunarea, a făcut comunicare că meetingul se ținea cu buna învoială a doctorului Lueger, Primarul Vienei, spre a se protesta solemn contra obrăzniciei cător-va ovreice.

Consilierul comunal Porzer s'a ridicat și a zis între altele că întreaga ovreime și-a concentrat toate forțele pentru a scăpa pe Dreyfuss cum a scăpat odinioară pe omoritorul de creștini d'la Tisza Eszlar.

Doamna Usttanovici, o femeie de o statură colosală, de altfel foarte frumoasă, a zis următoarele:

— E o ironie să se trimită lui Zola o adresă cu marca orașului Viena, în care marcă e și crucea Zola, care a prins acum entuziasm numai pentru usturoiu, n'a fost desigur încântat de această adresă.

Mai vorbiră încă multe alte femei și domnișoare.

La urmă deputatul Pattai zise că Zola nu e un scriitor de renume universal, ba încă nici chiar în Franca nu e recunoscut ca scriitor. El propuse o rezoluție prin care se exprima indignarea adunării pentru cele 500 de fete vieneze cari au trimis o adresă lui Emile Zola.

Această rezoluție a fost votată în unanimitate și s'a hotărît ca textul ei să se comunice telegrafic atât lui Emile Zola cât și lui Drumont Wolf, marele antisemit din Paris.

Avis. Domnii cari se abonează la opul „Vieritul” sunt rugați a-și trimite numai scrisoarea de abonare, lăsând prețul până ce va apărea cartea. Cât vor sosi ilustrațiile comandate, cartea se va da la tipar așa, că pe Paști, fiecare abon. o poate avea. La timp vor fi avisati.

Banii încurși până acum, s'au indus la contul trimițătorului.

Măderat 12 Februarie 1898.
cu stimă

Petru Vancu
Învățător.

**Din publice.
Concurs.**

Dela „Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român” e de oferit, începînd cu anul școlar 1897-98,

un stipendiu de 20 fl. din fundațiunea „Bașota”. La acest stipendiu pot concura acei tineri gimnasiști români, cari s'au născut în Munții-Apuseni sau în fostul district al Năseudului.

Cererile, prezente cu 1, atestat de boțez, 2, testimoniu școlariu de pe semestrul I al anului școlar 1897-98 și 3, atestat de paupertate, să se înainteze comitetului central în Sibiiu (Strada Morii nr. 8) până la 8 Martie n. a. c.

Cererile intrate după termin nu se vor considera.

Din ședința comitetului central al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, ținută în Sibiiu la 3 Februarie 1898.

Dr. H. Pușcariu,
vice-pres.
Dr. Beu,
secretar II.

Dar.

— Dl. Valentin Văcă, proprietar în Utvin precum în anii precedenți astfel și în acest curent a donat suma de zece fl. pentru cărți școlare la copiii sermani.

Această donațiune s'a cuitat în sf. biserică la întimpinarea Domnului, fiind tot atunci onomastica marimimosului donator.

Bunul Dumnezeu să-i răsplătească fapta nobilă.

Utvin, 8/20 Febr. 1898.

Cu stimă:

Victor Russu,
preot gr.-ort. român.

Convocare.

Reuniunea învățătorilor gr.-ort. români din despărțământul protopresbiteral al Șiriei își va ținea proxima ședință Mercuri la 25 Februarie (9 Martie) 1898 în școala din comuna F. Varșand, pe lângă următoarea

Programă:

1. Dimeineața la 9 ore participare în corpore la chemarea Duhului sânt.
2. Prelegere practică în școala inv. P. Muntean.
3. Cuvînt de deschidere presidial.
4. Reflexiuni asupra prelegerii ținute.
5. Incassarea taxelor pentru reuniunea district.
6. Raportul comis; exmise pentru concursarea operatelor.
7. Raportul biroului.
8. Pertractarea rescript. nr. 216 și 222 din 1897 a biroului centr.
9. Discuțiuni asupra chestiunilor școlare.
10. Propuneri și interpelări.
11. Fixarea locului a adunării viitoare.
12. Incheiere.

Șiria, la 3/15 Febr. 1898.

A. Dobo,
pres.

**Cursul pieței de săptămână
din Arad.**

Grăul de frunte .	fl. 11.20	până	12.20
" rînd	11.30	"	11.40
Secara	8.10	"	8.20
Orzul	5.60	"	4.80
Ovul	6.20	"	6.30
Cucurzul	4.80	"	5.—

Prețul fainei:

Făină albă	Nr. 00 .	fl. 20.80
" " " " " "	0 .	20.20
" " " " " "	1 .	19.90
" " " " " "	2 .	19.60
" " " " " "	3 .	19.30
Făină pentru pâne	4 .	19.—
" " " " " "	5 .	18.60
" " " " " "	6 .	18.40
" " " " " "	7 .	17.10
" " " " " "	7b .	15.80
" " " " " "	8 .	11.80
Tărțe		4.30

Tîrgurile din săptămîna viitoare.

15—21 Februarie st. v.

15 Februarie Duminică Bistrița, Medias
16 Luni, Carțfalău, Goroslău mare
17 Marti Dicio Sat-Martin Reșinari, Chezdi Osorheiu
Abrud (Bruiu, Dobra, com. Hunidoarei.)
Drașu Lechinția Cristorul sîcucesc (tîrg de vite de prăsiță) Zlagna, Aradul-nou, Beliu Buda,
Ciongrad 19 Joi, Dej, Medieș Veneția de jos Bichiș-Ciaba 20, Vineri: Zălău Buteni,
21 Sâmbetă: Alămor Sepsi-Sân-Georgiu, Hălmațiu mare. Feriház (până în 23-lea) Comloș: (Nagy.)

Poșta redacției

Șeitin. Drept de a alege are acela care și-a implinit datorițele parochiale, adecă a plătit birurile prin cari se susține biserica și școala și slugitorii lor. Cine n'a implinit aceste datorițe creștinești nu se eia în lista votanților. Așa zice legea. Inșă de-oare-ce vremurile sunt grele și biserica trebuie să fie îngăduitoare și pentru restanță de 1—2 ani să nu steaigă din listă pe credincioși ci numai pe aceia cari din îndărătnicie nu plătesc birurile, de-oare-ce ar fi un lucru slab să aleagă preoți aceia cărora nu le trebuie biserica.

T. Slatina. Dacă sunt adevărate acușele ce le faceți preotului D-voastră, îndreptați-le cătră ven. Consistoriu unde sigur vi se va face dreptate. Noi prin aceasta atragem atențiunea ven. Consistoriu din Caransebeș asupra neorînduieților din T. Slatina, ca și for competent. Ca ziaristi avem rolul de a informa on. public și autoritățile, ca ascultând acelea pe cei invinovăți să-i judece ascultați fiind. Așa neascultați nu putem da pe nimene disprețului.

D-lor: I. Iebelianu, (Egres). R. Luțai; i. b. I. Furdianu, P. Neamt (B. Ineu). Al. Murașan (ped. c. IV). Iosif Eremia G. Munteanu (Vrani), L. Ciortea (Muerău), Gavril Popovici (B. Lazuri), P. Haiduc (Al-Ci), I. Marienescu (Mogoș) *poștile populare* ce ați trimis se vor publica îndată ce le vine rîndul.
Bl. Codr. (Hălmațel). Reclamați cătră dl. Dr. I. Rațiu. Noi nu putem să ne amestecăm în daraverile acelui institut.
Rom. Pop. inv. Leș. Poesile p. sunt tot d'acuna bine primite. Scrieți-ne dacă la poșta vi se mai fac năcasuri.

Oarele de consultațiune ale domnului doctor Bordia sunt: 9—11 a. m. și 2—4 p. m. în Timișoara (fabric) strada Andrássy Nr. 18.

ULTIME ȘTIRI

Osânde multe.
Agram, 25 Febr.,
In afacerea revoluțiunii țărănești dela Bosnjac, după o dezbateri de două săptămîni s'a adus următoarea osânda: capelanului Firingier 6 săptămîni temniță grea; 38 acușati au primit osânde dela 2 până la 5 luni; 12 au primit dela 2 luni în jos ear' 21 au fost achitați.
(Cu prilejul alegerii, în această comună au fost mari turburări, omorîndu-se 2 oameni, ear' răniți au fost o mulțime. Capelanul Firingier fusese invinovățit că el a îndemnat poporul împotriva miliției. Red.)
Statarium.
Agram, 25 Febr.
Probabil că încă azi vor fi executați (spânzurați), pe temeiul statarului, Lazar, Ghiura și Mile Platiza din Ogulin, cari au ucis pe inspectorul de păduri Zeci și pe vigilul Orlici.
Editor: Aurel Popovici-Barciuanu.
Redactor responsabil: Ioan Russu Șirianu.

„LUGOSANA“ institut de credit și economii ca societate pe acții în Lugos.

CONVOCARE

Domnii acționari ai institutului de credit și economii ca societate pe acțiuni Lugosana se convoacă
la a

IX-a adunare generală

care se va ține în Lugos la 12 Martie st. n. 1898 înainte de amiază la 10 oare în localitatea institutului

Obiecte de pertractare:

1. Raportul direcțiunii despre agendele institutului pe anul 1897.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Decidere asupra bilanțului.
4. Propunerea direcțiunii și decidera asupra întrebunțării profitului.
5. Fixarea salariilor și a marcelor de prezență.
6. Alegerea a 12 membrii în direcțiune și a cinci membrii în comitetul de supraveghiere.
7. Eventuale propuneri.
8. Exmiterea a doi acționari pentru verificarea procesului verbal luat în adunarea generală.

Lugos, în 22 Februarie 1898.

Direcțiunea.

NB. Încheierea socoților aprobată din partea direcțiunii și a comitetului de supraveghiere este pusă la vederea publică în cancelaria institutului începând cu datul de astăzi.

Activa		Contul bilanțului		Pasiv	
Casa în numerar	14.762 88	Capital de acții em. I.	57.000 fl.	er.	
Cambii escomptate	414.339 28	Capital de acții versat din em. II.	47.238 „ 50 „		104.238 8
Imprumuturi ipotecare	31.500 66	Fondul de rezervă general			9.950 8
Realități	3.029 99	Fondul de rezervă special			1.389 2
Mobiliar	1.409 fl. 45 cr.	Fond de pensiuine			171 9
după amortisare de 10%	140 „ 94 „	Depuneri spre fructificare			247.827 3
Efecte	1.160 —	Reescompt			88.415 —
Interese de reescompt anticipate	584 02	Interese transitoare pro 1898			3.964 8
Interese restante	481 89	Dividenda neridicată			304 —
Debitori	560 72	Interese neridicate după cap. de acții em. II			1.759 8
		Contribuție restantă după int. ridicate și cap. 628 fl. 76 cr.			
		Contribuție după int. la capital de acții em. II. 181 „ 48 „			810 3
		Creditori			233 7
		Profit transpus din anul 1896	143 fl. 27 cr.		
		Profit curat pro anul 1897	8.479 „ 14 „		8.622 8
	467.687 95				467.687 9

Eșite		Contul Profitului și al Perderilor		Intr	
Interese capitalizate și ridicate	12.287 42	Interese dela cambii	35.121 fl. 49 cr.		
Interese după capitalul de acții em. II.	1.814 84	Interese dela imprumuturi ipotecare	2.204 „ 22 „		
Contribuție erarială și comunală	1.898 fl. 04 cr.	Interese dela efecte	56 „ „		
Contribuție după interese la depuneri	1.228 „ 73 „	Interese de întârziere	224 „ 73 „		37.606
Contrib. după int. la cap. de acții em. II.	181 „ 48 „	Din pretensiuni descrise au intrat			87
10% amortisare din mobiliar	140 94	Provisiune			6
Tipărituri și registre	421 40				
Chirie	360 —				
Competință de timbru	529 82				
Interese de reescompt	4.237 11				
Salare	3.880 fl. — cr.				
Marce de prezență	450 „ — „				
Porto, reviste și material de cancelarie	399 06				
Spese de proces	543 79				
Pretensiuni dubioase descrise	649 —				
Diverse spese	199 68				
Profit curat	8.479 14				
	37.700 45				37.700

Lugos, 31 Decembrie 1897.

Dr. George Popovici m. p.,
director-executiv.

Pentru comptabilitate:
Vasilie Jurea jun. m. p.

DIRECȚIUNEA:

Alexandru Maniu m. p.

Constantin Popovici m. p.

Ioan Mielău m. p.

George Iacobescu m. p.

Examinând conturile de mai sus le-am aflat exacte intru toate.

Comitetul de supraveghiere:

Titu Hatieg m. p.

Dr. Dimitrie Florescu m. p.

Lazar Lungu m. p.

Vasilie Biro m. p.